

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการขายข้าวให้กับสหกรณ์การเกษตร ผู้ศึกษาได้กำหนดการศึกษาตามขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ประชากร คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอในจังหวัดกาฬสินธุ์ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2544 จำนวน 35,270 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการขายข้าวให้กับสหกรณ์การเกษตร จำนวน 35,270 คน โดยการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตร ทาโร ยามาเน (Yamane. 1973 : 727) เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรจากสูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในครั้งนี่คือ 0.05

$$n = \frac{35,270}{1 + 35,270 (0.05)^2} = 399.99$$

จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตร ยามาเน่ ได้หน่วยตัวอย่าง 399.99 ผู้วิจัย
คิดเป็น 400 ราย จำแนกตามอำเภอต่าง ๆ โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละอำเภอ} = \frac{\text{จำนวนสมาชิกสหกรณ์ในอำเภอนั้น ๆ} \times 400}{35,270}$$

1.2.2 ทำการคำนวณจำนวนหน่วยตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอต่าง ๆ

(ตารางที่ 2) จำนวนหน่วยตัวอย่างแยกจำแนกตามอำเภอ

ตารางที่ 2 จำนวนหน่วยตัวอย่างแยกจำแนกตามอำเภอ

ที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนประชากรตัวอย่าง (คน)
1	เมือง	3,556	40
2	กมลาไสย	8,111	92
3	กิ่ง อ.ฆ้องไชย	1,571	18
4	สหัสขันธ์	1,081	12
5	ร่องคำ	1,204	14
6	นามน	633	7
7	ท่าคันโท	691	8
8	ห้วยเม็ก	1,799	20
9	หนองกุงศรี	1,435	16
10	กุฉินารายณ์	3,530	40
11	สมเด็จ	1,681	19
12	กิ่ง อ.นาคู	1,769	20
13	คำม่วง	1,896	22
14	ห้วยผึ้ง	1,606	18
15	เขาวง	1,010	12
16	ยางตลาด	3,697	42
	รวม	35,270	400

1.2.3 ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยรวบรวมชื่อของสมาชิกในแต่ละอำเภอเรียงลำดับ แล้วจับสลากหยิบชื่อหน่วยตัวอย่างออกมาจนครบตามจำนวนที่ต้องการ 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

2.1.1 เก็บรวบรวมและศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตำราตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

2.1.3 ร่างแบบสอบถาม นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความครบถ้วน และครอบคลุมของเนื้อหา ภาษา และรูปแบบ เมื่อได้รับข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำร่างแบบสอบถามมาทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 3 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา คือ

1. นายสุวัฒน์ หาญกำธร ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน 9 (เขต 7) กรมส่งเสริมสหกรณ์

2. นายพินัย พัวพัฒนกุล สหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์

3. นายไกรสร เมฆขจรวงษ์ นักวิชาการสหกรณ์ 8 ว. กองสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์

2.1.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขของผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาอีกครั้ง

2.1.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 5 คือ แบบทดสอบที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับสมาชิกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ราย แล้วนำแบบทดสอบมาทำการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ส่วนแบบสอบถามที่เป็น

มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) นำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วย *t*-test โดยนำข้อที่มีค่า *r* ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปมาใช้ และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของ ครอนบาช ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

2.1.7 นำแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการปรับปรุงเกี่ยวกับภาษาและลำดับที่ของคำถามบางข้อ แล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดที่ดินทำกิน ระยะเวลาการเช่าเป็นสมาชิก รายได้ ระยะทางจากบ้านถึงสหกรณ์ การมาติดต่อสหกรณ์ การเป็นหนี้เงินกู้ และการได้รับรางวัล เป็นคำถามแบบเลือกตอบและเติมคำลงในช่องว่าง จำนวน 11 ข้อ (แบบสอบถามข้อที่ 1 - 10) คำถามเกี่ยวกับการได้รับข่าวสารประชาสัมพันธ์ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ (แบบสอบถามข้อที่ 11.1 - 11.6)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในหลักการของสหกรณ์ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 1 ข้อ (20 คำถาม)

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังประโยชน์จากสหกรณ์ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 1 ข้อ (15 คำถาม)

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการวัดเจตคติที่มีต่อสหกรณ์ เป็นแบบใช้วัดเจตคติของสมาชิกแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 1 ข้อ (20 คำถาม)

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการขายข้าวให้กับสหกรณ์ การเกษตร และขายให้พ่อค้าโรงสี โดยสอบถามแล้วเติมคำตอบแบบสอบถาม จำนวน 1 ข้อ

2.3 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ (Operation definition) และการวัดตัวแปร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระ จำนวน 14 ตัวแปร และตัวแปรตาม จำนวน 1 ตัวแปร ได้นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการและเกณฑ์การวัดตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

2.3.1 เพศ จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ เพศชาย และเพศหญิง มีการวัดตัวแปรระดับกลุ่ม จึงกำหนดเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy variable) ดังนี้

- 1 ให้เพศชาย มีค่าของตัวแปรเป็น 1
- 2 ให้เพศหญิง มีค่าของตัวแปรเป็น 0

2.3.2 อายุ เกณฑ์การวัด คือ จำนวนปี

2.3.3 ระดับการศึกษา วัดเป็นจำนวนปีที่เรียนในโรงเรียน

- 1 ไม่เคยได้รับการศึกษา การวัดค่าตัวแปรมีค่าเท่ากับ 0
- 2 ประถมศึกษาปีที่ 4 การวัดค่าตัวแปรมีค่าเท่ากับ 4
- 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 การวัดค่าตัวแปรมีค่าเท่ากับ 6
- 4 มัธยมศึกษาปีที่ 3 การวัดค่าตัวแปรมีค่าเท่ากับ 9
- 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 การวัดค่าตัวแปรมีค่าเท่ากับ 12
- 6 อนุปริญญาตรี การวัดค่าตัวแปรมีค่าเท่ากับ 14
- 7 ปริญญาตรี การวัดค่าตัวแปรมีค่าเท่ากับ 16
- 8 สูงกว่าปริญญาตรี การวัดค่าตัวแปรมีค่าเท่ากับ 18

2.3.4 จำนวนที่ดินทำกิน หมายถึง จำนวนที่ดินทั้งหมดของตนเองและที่ต้องเช่า (ถ้ามีการเช่า) เกณฑ์การวัด คือ จำนวนไร่

2.3.5 ระยะเวลาในการเข้ามาเป็นสมาชิก หมายถึง ระยะเวลาที่สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามได้เข้ามาเป็นสมาชิกของสหกรณ์ในรอบระยะเวลา 1 ปี ก่อนตอบแบบสอบถามเกณฑ์การวัด คือ จำนวนปี

2.3.6 รายได้ หมายถึง รายได้จากการทำเกษตรและรายได้อื่น วัดเป็นจำนวนเงิน โดยเฉลี่ยเป็นบาทต่อปี

2.3.7 ระยะทาง หมายถึง ระยะทางจากบ้านของสมาชิกถึงสำนักงานสหกรณ์การเกษตร วัดเป็นกิโลเมตร

2.3.8 การมาติดต่อกับสหกรณ์ หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาติดต่อกับงานและทำธุรกิจกับสหกรณ์ในรอบระยะเวลา 1 ปี ก่อนตอบแบบสอบถาม เกณฑ์การวัด คือ จำนวนครั้ง

2.3.9 การเป็นหนี้เงินกู้สหกรณ์ หมายถึง เงินที่สมาชิกกู้ยืมจากสหกรณ์เพื่อไปลงทุนในการทำการเกษตร วัดเป็นบาท

2.3.10 การได้รับรางวัล หมายถึง รางวัลที่สมาชิกได้จากการมาทำธุรกิจกับสหกรณ์เป็นจำนวนมากและให้ความร่วมมือกับสหกรณ์ด้วยดี เกณฑ์การวัด คือ จำนวนรางวัล

2.3.11 การได้รับข่าวสารประชาสัมพันธ์ หมายถึง การได้รับข่าวสารต่าง ๆ ของสมาชิกซึ่งเป็นข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์การเกษตร จากสื่อต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ บุคคล และสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ โดยมีเกณฑ์การวัดตัวแปรของจำนวนครั้งที่ได้รับข่าวสารประชาสัมพันธ์

2.3.12 ความรู้ความเข้าใจในหลักการของสหกรณ์ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานโดยทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับหลักการสหกรณ์และระเบียบบางประการของสมาชิกสหกรณ์ โดยมีเกณฑ์การวัดการให้คะแนน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างตอบว่า “ใช่” ให้ 1 คะแนน

กลุ่มตัวอย่างตอบว่า “ไม่ใช่” ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การวัดระดับความรู้ความเข้าใจในหลักการของสหกรณ์จากค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมทุกข้อ จำนวน 20 ข้อ

2.3.13 ความคาดหวังประโยชน์ หมายถึง ความรู้สึกของสมาชิกสหกรณ์ที่คาดหวังจะได้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ จากสหกรณ์ คือ ด้านการขายผลิตผลได้ในราคาสูง การได้รับประโยชน์อื่น ๆ จากสหกรณ์ โดยมีเกณฑ์การวัดตัวแปรจากค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับความคิดเห็นจากแบบทดสอบความคาดหวังประโยชน์จากสหกรณ์ จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีระดับคะแนน 5 ระดับดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ระดับคะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วย

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.3.14 เจตคติที่มีต่อสหกรณ์ หมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวของสมาชิกสหกรณ์ ทั้งที่มีความรู้สึกดี และไม่ค่อยดี โดยมีเกณฑ์การวัดตัวแปรจากค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับความคิดเห็นจากแบบทดสอบเจตคติของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ จำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อ มีระดับคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

ข้อความเชิงบวก		ข้อความเชิงลบ	
ระดับคะแนน 5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน 1
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	เห็นด้วย	ระดับคะแนน 2
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ	ระดับคะแนน 3
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย	ระดับคะแนน 4
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับคะแนน 5

ตัวแปรตาม มีจำนวน 1 ตัวแปร คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการขายข้าวให้กับสหกรณ์การเกษตร

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกมีผลิตผลข้าวจากการทำนาแล้วนำมาขายให้กับสหกรณ์การเกษตรที่ตนเป็นสมาชิกอยู่

เกณฑ์การวัดระดับของการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยแบบสอบถามจำนวนผลิตผล เป็นกิโลกรัมที่ขายให้แก่สหกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 ทำหนังสือจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ ถึงผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอ ทุกสหกรณ์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอความร่วมมือจากสหกรณ์ในการทำวิจัยครั้งนี้

3.1.2 ประสานงานกับสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอทุกสหกรณ์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในการออกไปประชุมกลุ่มเพื่อจะได้ออกไปขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้จะนำมาจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนนแต่ละข้อแต่ละคน ในแบบรหัส (Coding Form) หลังจากนั้นนำไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic package for the social science : SPSS for Windows) ซึ่งประกอบด้วยสถิติที่ใช้คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบในสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ ข้อมูลสถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

วิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple linear regression analysis) เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการขายข้าวให้กับสหกรณ์การเกษตร และการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient analysis) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการขายข้าวของสมาชิกให้กับสหกรณ์การเกษตร โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Level of significant) ที่ 0.05

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการขายข้าวของสมาชิกให้กับสหกรณ์การเกษตร เป็นการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ด้วยการใช้วิธีวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter method) เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการขายข้าวให้กับสหกรณ์การเกษตร มีรูปแบบการ ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + \dots + b_{14}x_{14}$$

เมื่อ y = การมีส่วนร่วมของสมาชิกในรูปคะแนนดิบ

a = ค่าคงที่ (Constant Term)

$b_1 - b_{14}$ = ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)

$x_1 - x_{14}$ = คะแนนดิบของตัวแปรอิสระ

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = B_1Z_1 + B_2Z_2 + B_3Z_3 + \dots + B_{14}Z_{14}$$